

Vildtudbyttestatistik for jagtsæsonen 2010/11

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 18. november 2011

Tommy Asferg

Aarhus Universitet, Institut for Bioscience

Rekvirent:
Naturstyrelsen
Antal sider: 7

Faglig kommentering:
Aksel Bo Madsen og Thomas Kjær Christensen, Aarhus Universitet, Institut for Bioscience
Kvalitetssikring, centret:
Poul Nordemann Jensen

Indhold

Indledning	3
Resumé	3
Tilbagegang for de fleste vildtarter	3
Kun enkelte arter med større fremgang	5
Mårhunden - ny art på vildtudbytteskemaet	6
Mænd nedlægger mere vildt end kvinder	7

Indledning

Vildtudbyttestatistikken er en database, der indeholder oplysninger om jægere og nedlagt vildt i Danmark. Alle jægere har pligt til at indberette deres personlige vildtudbytte efter jagtsæsonens udløb. Oplysningerne indsamles af Naturstyrelsen og bearbejdes af Aarhus Universitet, som også står for vedligeholdelse og opbevaring af de indsamlede data.

Resumé

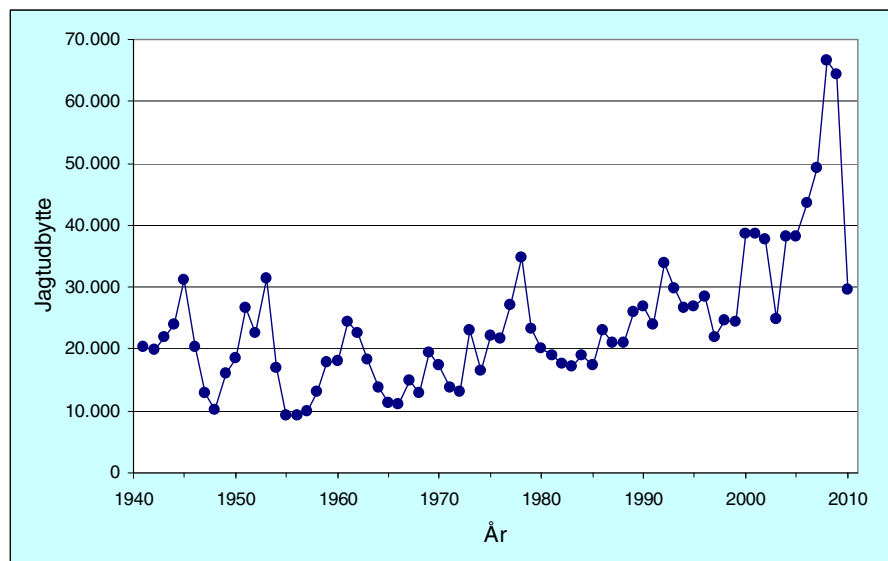
I jagtsæsonen 2010/11 blev der i alt nedlagt 2,348 mio. stykker vildt. Det er en tilbagegang på 8 % i forhold til den foregående sæson, svarende til godt 200.000 stykker vildt, men på niveau med 2008/09. Udbyttet af skovsnepper blev mere end halveret, og der var store tilbagegange for mange af de øvrige vildtarter. Der blev dog også registreret enkelte, markante stigninger, idet udbyttet af både dåvildt og gæs steg med mere end 20 % i forhold til den foregående sæson.

Tilbagegang for de fleste vildtarter

Jægerens samlede vildtudbytte faldt med ca. 200.000 fra sæsonen 2009/10 til 2010/11. Blandt de 31 arter eller artsgrupper på vildtudbytteskemaet var der tilbagegang for 21, og for 14 af disse faldt udbyttet mere end 10 % (Tabel 1).

De største antalmæssige tilbagegange skete for udbyttet af gråænder, fasaner, ringduer og skovsnepper. Jagtudbyttet af skovsnepper har været registreret på landsplan siden jagtsæsonen 1941/42. Udbyttet har været karakteriseret dels ved store svingninger fra år til år, dels ved en stigende tendens siden begyndelsen af 1980'erne (Fig. 1). Til og med sæsonen 2005/06 havde udbyttet aldrig været over 40.000, men efter 2005 steg det markant og var i sæsonerne 2008/09 og 2009/10 oppe omkring 65.000. I sæsonen 2010/11 faldt udbyttet til 29.600, dvs. en tilbagegang på 54 % og således mere end en halvering.

Figur 1. Jagtudbyttet af skovsnepper i jagtsæsonerne 1941/42 – 2010/11.

Tabel 1. Vildtudbyttet i sæsonerne 2008/09-2010/11. Tallene er korrigeret for manglende indberetninger. Der kan være små afvigelser i forhold til tidligere offentliggjorte tal som følge af finjustering af de korrektionsfaktorer, der benyttes ved korrektion for manglende indberetninger. * Se artsfordeling i Tabel 2.

Jagtsæson	2008/09	2009/10	2010/11
Kronvildt	5.100	6.900	7.400
Dåvildt	4.400	4.800	6.000
Sika	400	400	400
Råvildt	124.200	133.600	128.200
Hare	58.100	63.900	59.400
Kanin	2.100	2.300	1.900
Ræv	37.400	38.600	39.300
Ilder	1.700	1.500	1.200
Mink	5.100	5.000	3.800
Husmår	3.500	3.300	3.700
Mårhund	-	-	100
Agerhøne	28.100	37.500	32.200
Fasan	777.000	810.600	721.400
Ringdue	174.700	332.700	299.500
Tyrkerdue	3.600	4.300	3.200
Gråand	491.500	514.800	485.400
Andre svømmeænder *	107.500	111.200	105.900
Ederfugl	60.000	47.700	48.100
Andre dykænder *	33.400	30.200	28.400
Gæs *	40.600	57.500	69.700
Måger *	24.300	25.500	25.200
Blishøne	19.200	13.500	10.700
Fiskehejre	600	600	300
Skovsneppe	66.600	64.400	29.600
Bekkasiner	14.400	15.100	11.500
Krage (i alt)	79.500	85.800	85.900
- heraf fældefanget	17.100	14.200	9.200
Husskade (i alt)	33.800	32.900	31.000
- heraf fældefanget	12.300	10.300	6.800
Råge	80.500	98.800	104.800
Skarv	4.300	4.300	2.700
Stær	1.100	1.000	900
TOTAL (mio.)	2,283	2,549	2,348

I jagtsæsonen 2010/11 kom vinteren tidligt til Danmark, med nattefrost i oktober og sne i begyndelsen af november. Der er ingen tvivl om, at det dårlige vejr er hovedårsagen til de faldende jagtudbytter for de fleste arters vedkommende. Dels fordi det har fået nogle arter – herunder skovsnuppen – til at trække hurtigere gennem landet end normalt, og dels fordi det har forhindret mange jægere i at gå på jagt eller til helt eller delvist at indstille jagen før jagttidens udløb af hensyn til vildtet.

Vejret har tilsyneladende også haft indflydelse på jægerens muligheder og lyst til at drive fældefangst på krager og husskader. Antallet af fældefangede fugle af begge arter faldt med omkring 35 %. Antallet af skudte fugle steg derimod for begge arters vedkommende med 7 %.

Tabel 2. Artsfordeling af jagtudbyttet i samlegupperne i Tabel 1, Andre svømmeænder, Andre dykænder, Gæs og Måger, i jagtsæsonerne 2008/09 - 2010/11, beregnet ud fra vinger indsendt til Vingeundersøgelsen. Afvigelser mellem summerne i de to tabeller skyldes beregningsmetode og afrunding. Se flere informationer om de enkelte arter under "Resultater" på <http://vinger.dmu.dk>.

	2008/09	2009/10	2010/11
Andre svømmeænder			
Atlingand	300	100	100
Knarand	1.000	800	1.700
Krikand	65.100	60.700	63.600
Pibeand	35.500	41.300	33.800
Skeand	1.100	1.900	2.100
Spidsand	4.900	6.300	4.600
I alt	107.900	111.300	105.900
Andre dykænder			
Bjergand	400	400	300
Fløjsand	3.400	1.900	1.600
Havlit	1.400	1.300	1.000
Hvinand	10.900	8.800	10.600
Sortand	7.200	8.900	7.700
Stor skallesluger	1.500	600	900
Taffeland	600	600	400
Troldand	5.700	6.300	4.800
Toppet skallesluger	2.100	1.400	1.200
I alt	33.200	30.200	28.500
Gæs			
Blisgås	600	2.600	2.600
Canadagås	7.100	5.100	8.100
Grågås	27.200	42.500	41.400
Kortnæbbet gås	5.400	5.600	12.200
Sædgås	200	1.700	5.400
I alt	40.500	57.500	69.700
Måger			
Sølvmåge	17.800	17.700	18.200
Svartbag	6.200	7.500	6.600
Sildemåge	400	300	400
I alt	24.400	25.500	25.200

Kun enkelte arter med større fremgang

Blandt de 10 arter eller artsgrupper, der viste fremgang fra 2009/10 til 2010/11, var der kun tre, der steg med mere end 10 %. Det drejer sig om dåvildt, husmår og gruppen af gæs.

Den fritstående bestand af dåvildt er under stadig fremgang og spredning mange steder i landet, og det er formentlig baggrunden for det voksende jagtudbytte, der steg med 24 % i 2010/11 i forhold til den foregående sæson.

Stigningen i udbyttet af husmår på 12 % er ikke nødvendigvis et tegn på en stigning i bestanden, men skyldes måske snarere, at de lange perioder med sne har afsløret mårens færden og dermed inspireret flere jægere til at sætte en fælde eller forsøge sig med en "gammeldags" mårjagt, hvor man sporer måren til dens dagskul og derefter jager den ud og skyder den. Tidligere undersøgelser har vist, at langt den største del af husmårudbyttet – omkring

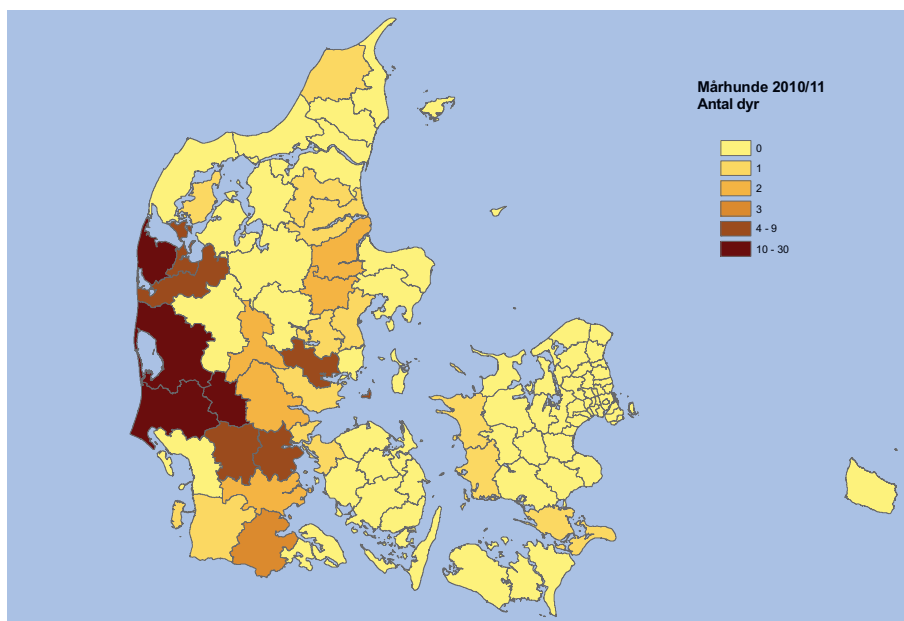
80 % – tages i fælde i og ved bygninger, hønsegårde og indhegninger med fasaner, agerhøns og andefugle.

Det samlede udbytte af gæs blev 69.700, og dermed har udbyttet været stigende i de seneste fem sæsoner. Stigningen har været særlig markant i de to seneste sæsoner, henholdsvis 43 % og 21 %. Fordelingen af udbyttet på enkeltarter kan beregnes på baggrund af vinger, som jægerne indsender til AU's vingeindsamling, men beregningen er behæftet med stor usikkerhed, da jægerne desværre kun indsender forholdsvis få gåsevinger. På baggrund af de indsendte vinger ser det ud til, at der især har været stigninger i antallet af kortnæbbede gæs og sædgæs.

Mårhunden - ny art på vildtudbytteskemaet

Mårhunden har i mange år været kendt fra pelsdyrfarme i Danmark, men gennem det seneste årti er der gjort mange observationer af arten på fri fod i naturen, såvel voksne individer som unger. Mårhunden er et mellemstort rovdyr af hundefamilien. Den er naturligt udbredt i det østlige Asien, men blev omkring 1930 sat ud i naturen i den europæiske del af det daværende Sovjetunionen med henblik på opbygning af jagtbare bestande. Arten har siden spredt sig til det meste af Nordvesteuropa, muligvis også til Danmark, men det er endnu ikke gjort forsøg på at fastslå oprindelsen af de mårhunde, der bliver nedlagt i Danmark. Det vides derfor ikke, om de mårhunde, der findes i den danske natur, primært er undslupne fangenskabsdyr fra pelsdyrfarme, dyreparker og private dyrehold eller "naturligt" indvandrede dyr fra den nordtyske bestand, som dog p.t. endnu ikke ser ud til at være specielt talrig i området mellem Hamborg og den dansk-tyske grænse. Selv om mårhunden har et endog meget stort spredningspotentiale, tyder den meget spredte forekomst på, at i hvert fald en del af de fritlevende dyr i Danmark er undslupne fangenskabsdyr.

Figur 2. Fordeling på kommuner af mårhunde indberettet til vildtudbyttestatistikken for jagtsæsonen 2010/11.

I den første sæson, hvor mårhunden har været med på vildtudbytteskemaet, har 57 jægere indberettet i alt 115 nedlagte mårhunde. Når dette tal korrigeres for manglende indberetninger, vurderes det samlede antal nedlagte mårhunde at være 143 (afrundet til 100 i Tabel 1), men dette tal skal tages med forbehold, da der er stor usikkerhed forbundet med korrektion af så små udbyttetal. Den geografiske fordeling af de 115 indberettede mårhunde (Figur 2) skal ligeledes tages med forbehold, idet mårhundens faktiske forekomst i de enkelte kommuner ikke i alle tilfælde er verificeret på nuværende tidspunkt.

Mænd nedlægger mere vildt end kvinder

Blandt de jægere, der indsendte vildtudbytteindberetning, havde 59,8 % nedlagt mindst ét stykke vildt. Der var dog stor forskel på mandlige og kvindelige jægere, idet 69,4 % af mændene fik udbytte med hjem, mens det kun gjaldt for 29,7 % af kvinderne. Jægere med udbytte nedlagde i gennemsnit 25,7 stykker vildt. Også her var der forskel på mænd og kvinder, idet mændene i gennemsnit nedlagde 26,1 stykker vildt og kvinderne 10,4.

Antallet af jagttegnsløsere i sæsonen 2010/11 var 171.119; heraf var 9.330 kvinder, svarende til 5,5 %. Syv ud af 10 jægere indberettede vildtudbytte (69,8 %); det vil sige, at der manglede indberetning fra 30 % eller næsten hver tredje jæger. I alt blev lidt over halvdelen af indberetningerne (51,1 %) indsendt via internettet. I gennemsnit var de jægere, der indberettede via internettet 2,0 år yngre end de jægere, der indberettede på papirskema. Figur 3 viser, andelen af internetindberetninger i forhold til jægerens alder. Ikke overraskende var brugen af internet forholdsvis højest i den yngste aldersgruppe (16-20 år) og lavest – og stærkt aftagende – i aldersklasserne over 65 år. Derimod var det uventet, at jægere mellem 25 og 35 år benytter internettet til indberetning i mindre grad end jægere mellem 35 og 65 år.

Figur 3. Procentvis andel af internetindberetninger i forhold til jægerens alder i jagtsæsonen 2010/11.

